

Theater Hanzehof vernieuwt. Na jaren waarin de kosten bleven stijgen en de subsidie steeds verder werd verlaagd heeft de gemeente een rigoureuze keuze gemaakt: Een toekomstbestendig theater als podium van de stad. Maar voor het zover is moet er nog het een en ander gebeuren. Een gesprek met interim-directeur Johan Boonekamp.

‘Hanzehof moet weer het podium van de stad Zutphen worden’

Johan Boonekamp. Foto: Alize Hillebrink

Johan Boonekamp (50), probleemoplosser, is sinds vier maanden interim-directeur bij Theater Hanzehof. “Ik ga ervoor zorgen dat we met z’n allen scherp aan de wind bij ons einddoel komen.”

Door Alize Hillebrink

Het wordt iets later zegt zijn assistente door de telefoon. “Sorry, echt sorry”, verontschuldigt Johan Boonekamp zich

wanneer hij een half uur later enigszins gejaagd binnenkomt. Met een ferme handdruk bekrachtigt hij onze eerste kennismaking. “Iets drinken?” “Nee dank je.” Johan Boonekamp is geen man van koe-tjes en kalfjes. Het liefst slaat hij ook de introductievraag naar zijn ‘track record’ over, maar daar steekt de journalist een stokje voor.

Hij lacht innemend en gul. “Van huis uit ben ik musicus. Ik speelde klarinet bij de

Marinierskapel en het Rotterdams Philharmonisch Orkest. In 2001 werd ik daar artistiek producent en na diverse directiefuncties bij culturele organisaties heb ik in 2013 heb ik de Creatie Krachtcentrale opgericht; een organisatie gespecialiseerd in interim en advies in de culturele sector, van bibliotheek tot theater en orkest. We werken veel samen met overheden en het bedrijfsleven. Daarin komen we soms ingewikkelde dilemma’s tegen. Ik ben van de voorkant naar de achterkant gegaan

en dat heeft zo zijn voordelen, want ik spreek de taal en ken de ins en outs.”

‘Mij gaat het erom: Hoe komen we met elkaar door dezelfde hoepel? Dáár wil ik naar toe’

Johan Boonekamp, een bonk die blaakt van de energie. Met zijn werk reist hij als een marskramer door de culturele sec-

tor. “Ik zit veel in de auto ja, dat is misschien het enige nadeel, maar ik vind dit verschrikkelijk leuk werk. Bij problemen zoals bij de Hanzehof zijn er duizend verschillende meningen. Mij gaat het erom: Hoe komen we met elkaar door dezelfde hoepel? Dáár wil ik naar toe.”

‘De bezuinigingen bij de Hanzehof zijn doorslagen’

In 2017 dringt het besef door dat er structurele verandering nodig is bij Hanzehof. In opdracht van de gemeente Zutphen wordt er een onderzoek ingesteld door onderzoeksbureau BMC. Medio 2018 verscheen het onderzoeksrapport ‘Doorlichting Theater en Congrescentrum Hanzehof te Zutphen’ met drie keuzevarianten voor de toekomst van de Hanzehof. In maart 2019 kiest het college van B&W voor behoud van de Hanzehof met podiumfunctie. Een scenario waarbij de Buitensociëteit uit 1891 in oude luister wordt hersteld, een volwaardige entree op de oorspronkelijke locatie en waarin de huidige Theaterzaal met toneeltoren blijft gehandhaafd. De zalen en vergaderruimten worden gesloopt en op de begane grond, in het deel waar nu onder meer kassa en garderobe zich bevinden, wordt een nieuwe ontvangst- en horecafunctie gerealiseerd. Het gebouwdeel van de Muzehof wordt gesloopt en op die plek komt een terras grenzend aan het park met een openluchttheater in de geest van de muziekkoepel uit 1854.

Kosten: ten minste acht miljoen euro. Het verdwijnen van het zalen- en vergadercentrum scheelt volgens de gemeente forse investeringen voor het wegwerken van achterstallig onderhoud en zal leiden tot lagere onderhouds- en exploitatielasten.

Hoe heeft het zover kunnen komen met de Hanzehof?

Het concept Congrescentrum, zoals dat in de jaren ’70 van de vorige eeuw is neergezet is niet meer van deze tijd. Het is uitgewoond, af, klaar. In de geschiedenis van de Hanzehof zijn er steeds tijdelijke historisch gewenste oplossingen bedacht, maar geen fundamentele keuzes gemaakt. De hele constructie van de Hanzehof is complex. Neem bijvoorbeeld de

Hanzehof. Deze wordt beheerd door de Hanzehof. Ook het eigenaarschap van het Hanzehof- en Muzehofcomplex dat bij de stichting ligt, maakt de constructie diffeus.

Het is al jaren modderen.

Klopt. De bijna 1,3 miljoen subsidie per jaar gaat voornamelijk naar het pand en de hoge energielasten en niet naar de inhoud van het theater en concertbedrijf. Daarnaast zijn er de afgelopen jaren meerdere bezuinigingsrondes geweest en kon er daardoor steeds minder. Op een gegeven moment werd het niet meer snijden in het vet, maar snijden in het vlees, de mensen. De organisatie kreeg veel klappen te verduren. Aan de programmering ligt het niet, die draait financieel best goed. Maar als de begroting niet overeenkomt met wat er binnenkomt dan kunnen bepaalde zaken niet meer worden uitgevoerd. Daarbij komt: organisatie, inhoud en stenen moet je splitsen en dat is hier niet het geval.

‘Het goedkoopste theater is een dicht theater’

Een theater voor de lusten, maar de lasten zijn onbetaalbaar.

Je zit met een kapitaal dat een last is. De Buitensociëteit is een pareltje, het best bewaarde geheim in ‘klassiek muziek Nederland’. Qua akoestiek is het fantastisch. Een aantal jaren geleden is het zodanig goed geïsoleerd dat er van buiten geen lucht meer naar binnen kan. Met vierhonderd mensen in de Buitensociëteit, daalt het zuurstofpercentage zodanig dat er mensen onwel raken, want er is geen klimaatbeheersing. De Theaterzaal heeft een orkestbak waar je ‘u’ tegen zegt, maar die je niet kunt gebruiken omdat we de middelen niet hebben om de voorstellingen te programmeren die de orkestbak nodig hebben. Je zit met een kapitaal dat een last is. Meer uit de huidige exploitatie halen is ook volgens het BMC-rapport niet haalbaar, de bezuinigingen zijn doorslagen en maken dat het complex niet meer te onderhouden is, laat staan goed te exploiteren als podiumvoorziening van de stad.

Vervolg op pagina 6 en 7

Het is misschien flauw om te zeggen, maar het goedkoopste theater is een dicht theater. Er bestaat geen theater dat volledig commercieel draait. Dat is in het verleden wel geprobeerd en daar zijn voorbeelden van, maar die zijn niet gelukt. Ook bijvoorbeeld Van der Valk heeft deals aan de achterkant en krijgt via allerlei constructies subsidie. Als overheid moet je er iets voor over hebben. Als je zulke geweldige voorzieningen neerzet, die keuze die destijds gemaakt is heeft consequenties.

'Zutphen beschikt over een formidabele theaterzaal en een parel van een Buitensociëteit.'

Hoe verklaar je dat er nu na tientallen jaren modderen nu wel gewerkt wordt aan een reële toekomst voor de Hanzehof?

Het dieptepunt is nu zover bereikt dat als er nu niets gebeurt, de boel failliet is, punt. Door alle bezuinigingsrondes in de loop der jaren is het Hanzehofcomplex door de onderhoudsbodem gezakt en is de organisatie op afstand van de stad komen te staan. Zutphen beschikt over een formidabele theaterzaal en een parel van een Buitensociëteit. Wil je die niet handhaven dan moet je hem afboeken. Het is gewoon een principiële keus: Wil je dat? Het college en de raad hebben gekozen voor een fundamentele oplossing en daarmee het hoogste ambitieniveau. Dat vind ik supergaaf. En ik ga ervoor zorgen dat we met z'n allen scherp aan de wind naar dit doel varen.

Wat is jouw taak?

Mijn opdracht bestaat uit drie elementen: De organisatie zelf, een haalbaarheidsonderzoek samen met de gemeente Zutphen naar de vernieuwbouw van het tussenstuk - dus het gedeelte tussen de Theaterzaal en de Buitensociëteit - en een meerjarenplan maken gebaseerd op inhoud.

Je ziet vaak dat organisaties zichzelf opnieuw willen uitvinden. Geldt dat ook voor de Hanzehof?

De Hanzehof moet op zoek naar zijn maatschappelijke rol, dus we gaan terug naar basale vragen: wat is de maatschappelijke toegevoegde waarde van de Hanzehof en welk voorzieningenniveau wil je

Foto: Hans Oude Luttikhuis

in Zutphen? Wat kan de organisatie meer doen, dan onderhoud aan een complex plegen, een podium beheren, programmeren en een mooie avond voor Zutphen faciliteren?

'Maar liefst dertig procent van de bezoekers van de Hanzehof komt uit de omgeving Amsterdam'

Gaan jullie hierover ook in gesprek met bezoekers?

Concreet invulling geven aan het podium van de stad kunnen we alleen in samenspraak met de stad zelf. Daarom gaan we deze maand in gesprek met de stad. Met 'Hanzehof on Tour' gaan we zo breed mogelijk in gesprek met de stad. Dit doen we door middel van drie stadsgesprekken in verschillende wijken, een

interactieve avond met vrienden en vaste bezoekers van de Hanzehof, de culturele partijen en commerciële organisaties, de sponsors en adverteerders en we sluiten af met een gesprek met scholieren van het middelbaar onderwijs. Daar gaan we chocola van maken. De stad is aan zet en uiteraard koppelen we onze bevindingen en conclusies terug aan de stad.

Is er ook onderzoek gedaan naar het publiek van de Hanzehof?

We hebben publieksonderzoek gedaan op postcode en huisnummer. Hieruit blijkt dat het merendeel van de bezoekers uit Zutphen en Warnsveld komt, maar we vielen van onze stoelen toen we zagen dat maar liefst dertig procent van de adressen in ons bestand uit Amsterdam en omgeving komt. En een groot deel van die dertig procent blijkt ook nog te overnachten in Zutphen. Ergens begrijp ik dat

wel, want vergeleken met een avondje uit in Amsterdam is het hier in Zutphen goedkoop. De kaartjes zijn goedkoper en het parkeren is gratis. In Amsterdam ben je aan parkeren alleen al gauw zo'n veertig euro kwijt.

Hoe gaat 'de Nieuwe Hanzehof' eruitzien?

Op de keper beschouwd gaat het misschien wel om het terugbrengen naar waar de Hanzehof ooit voor bedoeld was, namelijk dat mensen elkaar kunnen ontmoeten en dat er reuring is.

'BOTTOM UP EN DE LUIKEN OPEN!'

De grootste verandering zal de metamorfose van het oude congrescentrum-gedeelte zijn. Het pand van de Muzehof verdwijnt en kan zo mogelijk geïntegreerd worden in het te vernieuwen middengedeelte. En misschien een openluchttheater op de plek van de huidige Muzehof, in de geest van de muziekoepel die er ooit was. Ideeën en kansen genoeg. Het haalbaarheidsonderzoek zal er richting aan gaan geven. Ik heb er goede hoop op!

Daarnaast zoeken we samenwerking met andere organisaties als het Geelvinck, Luxor, de Muzehof en Dat Bolwerck. Dat wat programma maakt in de stad zou met elkaar meer kunnen samenwerken; die conclusie hebben diverse culturele par-

tijen in het kader van Hanzehof on Tour vorige week al naar elkaar uitgesproken.

Ook moet de rol van de organisatie zich richten op het ondersteunen van makers. Een productiehuisfunctie voor lokale makers, zoals dat in jargon heet. Lokale makers zoals Jeroen den Herder, lokale omroep B-FM, moeten standaard in de Buitensociëteit of de Theaterzaal worden geprogrammeerd. Makers de gelegenheid geven te creëren en zich te laten horen. We willen de Zutphense cultuur faciliteren, een bedrijventerrein zijn voor podiumkunsten en andere culturele uitingen.

Aan welke termijn moeten we denken?

Het duurt zeker nog enkele jaren eer er gestart kan worden met de hele operatie. Van initiatieffase gaan we naar de ontwerpfase, dan komt de aanbestedingsfase en vervolgens de verbouwing. De fase waarin de verbouwing plaatsvindt moet in samenspraak met de programmering, dus daar moet ook een plan voor worden gemaakt. Maar eerst zal de politiek, zo ik begrepen heb dit voorjaar, aan zet zijn.

'ORGANISATIE, INHOUD EN STENEN MOET JE SPLITSEN EN DAT IS HIER NIET HET GEVAL.'

Het is rekenen en keuzes maken. Het is best een complexe opgave. Het zijn heel veel problematieken bij elkaar. Maar ik heb er alle vertrouwen in. Het kost veel energie, het vraagt het nodige van de medewerkers en we staan op de bodem, maar er kan nu nog maar een kant op en dat is omhoog! Bottom up en de luiken open!

Meedoen met Hanzehof on Tour stadsgesprekken?

Wilt u meepraten over de Hanzehof? Gesprekken vinden plaats op donderdagavond 26 september (Wijkcentrum Waterkracht), vrijdagavond 27 september ('t Warnshuus) en op dinsdagavond 1 oktober (Buurthuis De Hoven). Alle stadsgesprekken beginnen om 19.00 uur. Geïnteresseerden kunnen zich voor de gesprekken aanmelden via www.hanzehof.nl/ontour.

